

Hengelo / Den Haag, 3 juni 2019

Geachte gemeenteraad,

Zoals u wellicht weet, zijn wij – *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij – uitgesloten van het biedingsproces voor de verkoop van Eneco. Wij zijn van mening dat wij beiden onterecht zijn uitgesloten en het lukt ons helaas niet met Citigroup om tafel te komen om alsnog tot de volgende ronde toegelaten te worden. Daarom doen we een beroep op de gemeenteraden van de 44 verkopende gemeenten. Zou u – ten behoeve van een correct proces – een motie willen indienen om *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij gezamenlijk toe te laten tot het biedingsproces? In Bijlage 2 vindt u een conceptmotie.

Het Groene Consortium en Den Haag Fossielvrij trekken nu samen op. Ze weten goed wat hen bindt. Eneco moet Nederlands blijven, Eneco wekt 100% van de geleverde stroom duurzaam op, Eneco speelt een prominente rol in de energietransitie door te zorgen dat grootschalig en lokaal duurzame stroom wordt opgewekt en opgeslagen, Eneco legt nieuwe (niet-fossiele) warmtenetten en laadpalen aan en Eneco draagt innovatief bij aan alle ontwikkelingen die zorgen voor een snellere energietransitie. *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij weten ook wat ze niet willen. We willen niet dat Eneco in handen valt van een fossiel bedrijf als Shell of Total. Dan gebeurt hetzelfde als wat met Nuon en Essent is gebeurd, nadat respectievelijk Vattenfall en RWE ze overnamen: zeg maar dag tegen de groene ambities.

Wij doen een beroep op de gemeenteraden om ons gezamenlijk – *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij – alsnog toe te laten tot het biedings- en onderhandelingsproces.

Om kansen op vertraging in het biedings- en onderhandelingsproces te voorkomen, vragen we u het verkoopproces al in de eerstvolgende raad te agenderen. Bijgevoegd is als Bijlage 2 een concept-motie die u in de eerstvolgende gemeenteraadsvergadering in stemming zou kunnen brengen.

In Bijlage 1 bij deze brief omschrijven we de afwijzingsprocessen die *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij hebben meegemaakt en hoe wij daarover denken.

Wij hopen op uw steun!

Met vriendelijke groet,
Gerben Pek, namens *Het Groene Consortium*
Joeri Oudshoorn, namens Den Haag Fossielvrij

Bijlage 1 Afwijzingsprocessen

24 maart 2019 dienden *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij los van elkaar hun Statement of Interest in. In beide gevallen volgde een afwijzing.

Afwijzing *Het Groene Consortium*

Het Groene Consortium heeft aanvullende stukken aangeleverd en uiteindelijk leidde dit 27 mei 2019 tot een definitieve afwijzing. Om een aantal redenen zijn we het hier niet mee eens.

Het Groene Consortium bestond oorspronkelijk uit vier partijen: Koolen Industries uit Hengelo, Meewind uit Haarlem, Gutami Holding uit Groningen en Macquarie Capital uit Londen. In onze ogen voldeden we volledig aan de vastgestelde criteria:

- Kees Koolen, eigenaar van Koolen Industries, heeft ruime ervaring – opgedaan bij Uber en Booking.com – in het overnemen en leiden van bedrijven van de omvang van Eneco of groter. Overname referenties waren: overname van Careem en Yamdax door Uber, fusie van Uber met Didi Chuxing en overname van Kayak door Booking.com. Allemaal miljarden deals. Daarnaast heeft Kees Koolen als CEO Booking.com naar een bedrijf van meer dan USD 30 miljard omzet gebracht. Inmiddels heeft Booking.com haar omzet meer dan verdubbeld.
- Koolen Industries, Meewind en Gutami Holding zijn 100% groene bedrijven. Koolen Industries zit in duurzaam vervoer, duurzame opslag en duurzame energieopwekking. Meewind financiert enkel duurzame projecten en bedrijven. Gutami Holding investeert alleen in zonne-energie.
- *Het Groene Consortium* wil de energieproductie van Eneco 100% groen maken en de dienstverlening verbreden en zet zwaar in op nieuwe groene investeringen voor Eneco.
- Macquarie Capital heeft onlangs het proces begeleid van de overname van de Green Investment Bank in het Verenigd Koninkrijk. Hiermee was een bedrag van meer dan Eur. 3 miljard gemoeid. Macquarie Capital heeft bewezen dat ze genoeg banken als samenwerkingspartij klaar hebben staan om voordelig te financieren.
- Alle leden van *Het Groene Consortium* gaven commitment om de overname van Eneco te financieren en vier reële overnamemogelijkheden werden geschetst.
- Diverse andere partijen gaven support aan *Het Groene Consortium* en gaven aan *Het Groene Consortium* ook financieel te kunnen ondersteunen, indien dat nodig was.
- *Het Groene Consortium* biedt gemeentes die niet willen verkopen, particulieren, medewerkers en bedrijven de mogelijkheid mee te doen om samen eigenaar van Eneco te worden.

Helaas dacht Citigroup daar anders over. Om diverse redenen:

- De referenties die we gaven, vonden ze onvoldoende. Zonder onderbouwing.
- Macquarie Capital werd niet als kapitaalcrachtige partij beoordeeld. De financiering met de banken was immers nog niet rond. Maar dat kon ook niet, omdat we nog niet eens toegang hadden tot de dataroom.
- Een partij mocht alleen in ons consortium zitten, als ze op 24 maart jongstleden een substantiële eigen bijdrage konden leveren. Meewind, met een trackrecord om voor 180 miljoen aan privaat geld op te halen, werd niet toegestaan als ze niet substantieel op 24 maart jongstleden het nog op te halen geld al in kas had, waarbij nooit werd aangegeven wat substantieel was. Inherent aan een fonds is dat het geld pas wordt opgehaald als de condities bekend zijn.
- Het in een later stadium – als het boekenonderzoek heeft plaatsgevonden – openstellen van participatie aan gemeentes die niet of gedeeltelijk willen verkopen, klanten van Eneco, medewerkers en bedrijven, werd in deze procedure niet als een pre beschouwd, eerder als een belemmering.
- Hoofdrede was dus dat alle consortium leden al op 24 maart jongstleden al het geld beschikbaar moesten hebben, terwijl er nog geen boekenonderzoek heeft plaatsgevonden en de consortium leden met al hun aantoonbare ervaring aangaven dat het geld beschikbaar kan zijn, na het boekenonderzoek. Alleen olieconcerns en pensioenfondsen hebben dat soort bedragen als ‘speelgeld’ klaarliggen.

Het Groene Consortium

Het Groene Consortium is vervolgens na deze eerste afwijzing op zoek gegaan naar extra ondersteuning en heeft dat gevonden. Er werden (zoals ook eerder al toegezegd) financiële partijen gevonden die ook circa Eur 3 miljard op de plank hadden liggen. In totaal Eur. 2,95 miljard is aantoonbaar nu al beschikbaar, waarbij tevens werd gesteld dat er nog veel meer beschikbaar kon zijn, na boekenonderzoek. De laatste bewijsstukken heeft *Het Groene Consortium* op 22 mei 2019 ingediend, waarbij tevens werd aangegeven dat we geen uitstel nodig hadden voor het indienen van een non-binding offer (28 mei 2019 was hiervoor de deadline).

De reactie van Citigroup op 27 mei 2019 was een korte: deze support was er nog niet op 24 maart 2019 en daarom zijn we te laat. We werden om deze procedurele reden afgewezen. Zonder inhoudelijke reden. Vanaf 24 maart hebben we meerdere keren gevraagd om een overleg met Citigroup. We hadden vernomen dat andere (potentiële) gegadigden een dergelijk gesprek wel kregen, maar wij helaas niet.

Wij krijgen sterk de indruk dat wij als consortium ongewenst zijn. Onze insteek – meerdere consortiumpartners, waarbij ook het publiek kan participeren – wordt naar onze mening als lastig ervaren in het tender proces. In het huidige proces werd vooral gezocht naar een sterke multinational of pensioenfonds die bij voorkeur alleen Eneco kon overnemen. Het leek erop alsof Citigroup vooral het proces volgde zoals bij de verkoop van Essent en Nuon: met minimale inspanning het vinden van een simpele ouderwetse grote partner: RWE en Vattenfall. Wij vinden dat juist in de energietransitie burgerparticipatie en consortia nodig zijn om hier invulling aan te geven. Dus juist meer flexibiliteit, waarbij samenwerking tussen partijen in een consortium ook toegestaan is. Juist een samenwerking is een optelsom van ervaring en financiering, in plaats van dat elk consortiumlid individueel moet kwalificeren voor het totaal. In de energietransitie moet niet ouderwets gedacht worden, maar ook gedacht worden conform de nieuwe economie. Kees Koolen heeft Booking.com niet voor niets groot kunnen maken. Om dergelijke vernieuwende ondernemers uit te sluiten, omdat Citibank wil voorschrijven dat er ouderwets gefinancierd wordt alsof Eneco een soort vastgoedportefeuille is. Juist deze ouderwetse eisen zullen ook betekenen dat alleen ouderwetse (lees fossiele) partijen kwalificeren. **Eneco verdient beter**, het moet immers ook een innovatief bedrijf zijn, dat de energietransitie in Nederland en omliggende landen richting gaat geven. Dan hoort een brede participatie juist een onderdeel te zijn en geen uitsluitingsgrond!

Afwijzing Den Haag Fossielvrij

Den Haag Fossielvrij (De Stichting ter bevordering van de Fossielvrij-beweging in Den Haag, Zuid-Holland en daarbuiten) kreeg eveneens een afwijzing. De intentie van Den Haag Fossielvrij om met pensioenfondsen wereldwijd een bod te doen werd afgewezen. Hoewel er geen gelden waren toegezegd, is er een grote groep pensioenfondsen die heeft aangegeven haar beleggingen in de fossiele industrie te willen afbouwen en te willen investeren in echt groene en duurzame bedrijven. Deze pensioenfondsen geven aan de fossielvrij beweging waar Den Haag Fossielvrij een onderdeel van is aan dat ze graag sneller de transitie willen maken, maar dat grote echt duurzame bedrijven nauwelijks beschikbaar zijn. Met Den Haag Fossielvrij zou een aantal van deze pensioenfondsen van Eneco een echt duurzaam bedrijf kunnen maken. In totaal vertegenwoordigen deze pensioenfondsen een vermogen dat ruim 1000 maal zo groot is als de verwachte opbrengst van Eneco. Het is dus niet een kwestie van gebrek aan financieel vermogen, maar een kwestie van het organiseren van dit vermogen. Citigroup weigerde Den Haag Fossielvrij omdat ze het vermogen nog niet had, terwijl het criterium voor de financieringseisen van een totaal consortium zijn gekoppeld aan het moment van de transactie op het moment van verkoop.

Andere eisen die niet aan het begin van het proces bestonden maar later zijn toegevoegd waren dat Den Haag Fossielvrij al ervaring met vergelijkbare overnamen moest hebben en met het leiden van zo'n bedrijf. Dat verbaast ons, omdat deze eisen feitelijk alle – vanuit hun aard en oorsprong – duurzame partijen uitsluit. Deze partijen zijn immers, juist omdat ze vrij nieuw zijn, van nature kleiner dan Eneco.

Tenslotte werd door Citigroup aangegeven dat Den Haag Fossielvrij in combinatie met pensioenfondsen 'op grond van overwegingen van openbare veiligheid, voorzieningszekerheid of leveringszekerheid' door de Rijksoverheid mogelijk niet geaccepteerd zou worden als koper (artikel 86f van de Elektriciteitswet) en dat een zelfstandige uitsluitingsgrond zou zijn voor toelating tot de volgende ronde. De minister zou daarbij immers kijken naar 'past

Het Groene Consortium

performance'. Door deze uitsluitingsgrond (zonder de minister om een voorlopig oordeel te vragen) te hanteren kunnen alle nieuwe spelers door de verkopende gemeenten worden geweerd.

De eisen voor zelfstandige deelname zijn dus tijdens het proces aanzienlijk verscherpt en wel met criteria die ook andere wellicht geschikte kandidaten zou diskwalificeren.

Afwijzing Den Haag Fossielvrij als onderdeel van een consortium

In de voorwaarden is nadrukkelijk opgenomen dat consortia tijdens het proces nieuwe partners kunnen toevoegen of fuseren. Omdat *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij inmiddels gezamenlijk verder werkten aan de aankoop van Eneco, vroeg Den Haag Fossielvrij aan Citigroup om hen te accepteren als onderdeel van een ander consortium. De daaropvolgende correspondentie met Citigroup resulteerde in een brief van 26 april 2019 waarin Den Haag Fossielvrij niet alleen werd afgewezen als leidende partij in een te vormen consortium, maar ook de toegang werd ontzegd om in een ander consortium te participeren. Citigroup stelde zich op het standpunt dat Den Haag Fossielvrij niet toe zou mogen treden tot een consortium. Om consortiumspartner te zijn, zou Den Haag Fossielvrij zelf – ook al zou er voldoende kapitaal zijn in het consortium – een betekenisvolle financiële bijdrage (verder niet gekwalificeerd) moeten kunnen leveren.

Tijdens het proces werd de eis toegevoegd dat elke partner in een consortium financieel flink zou moeten bijdragen. "Such individual share of the financing required must be a considerable amount of the total envisaged funding for the transaction." Citigroup gaat daarbij voorbij aan de vrijheid die consortia hebben om hun onderlinge rol te verdelen en negeert andere waarden die een consortiumspartner kan bijdragen, zoals kennis, netwerk en zekerheid op een groene, duurzame en betaalbare energietransitie.

Bijlage 2 Concept Motie

Motie 'Toelaten *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij tot biedings- en onderhandelingsproces verkoop Eneco'

De gemeenteraad van ... in vergadering bijeen op ..., ter bespreking van het verkoopproces Eneco,

Constateernde:

- dat de gemeenteraad een brief heeft ontvangen van *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij.
- dat *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij niet zijn toegelaten tot het biedings- en onderhandelingsproces betreffende de verkoop van Eneco.
- dat *Het Groene Consortium* en Den Haag Fossielvrij gezamenlijk als biedende partij alsnog toegelaten willen worden tot het biedings- en onderhandelingsproces.

Overwegende:

- dat het proces zodanig ingericht moet zijn, dat er geen twijfel kan zijn over het bestaan van een level-playing field waarin een grote diversiteit aan kandidaten aan het verkoopproces kan deelnemen.
- dat Eneco een grote rol in de energietransitie kan spelen en partijen die organisatie- en financieringsvormen wensen te gebruiken die bij deze energietransitie aansluiten op basis daarvan niet uitgesloten mogen worden.
- dat een consortium als totaal voldoende geld moet kunnen inbrengen, maar deze eis niet aan individuele consortium-deelnemers kan worden gesteld.
- dat de regels rondom de verkoop van Eneco toestaan dat de verkopende partijen de regels tijdens de procedure aanpassen
- dat met het verzoek om toelating tot het biedings- en onderhandelingsproces geen voorkeur wordt uitgesproken voor de uiteindelijke winnaar van de verkoop-procedure.

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders:

- in overleg te treden met de colleges van de andere 43 aandeelhoudende gemeenten en de aandeelhouderscommissie met als doel:
Het Groene Consortium en Den Haag Fossielvrij gezamenlijk als biedende partij alsnog toe te laten tot het biedings- en onderhandelingsproces betreffende de verkoop van Eneco.
- in dit overleg er mede op aan te dringen mogelijke andere kandidaat-kopers die op dezelfde gronden zijn afgewezen gelijk te behandelen.
- over het overleg en het al dan niet toelaten van partijen de gemeenteraad – voor zover nodig vertrouwelijk – te rapporteren.